

ŽRTVE IN GROBIŠČA REVOLUCIJE

Junjska razmišljanja 2015

MARKO KREMŽAR

Letos praznujejo po svetu 70 letnico konca druge svetovne vojne. Slovenci nimamo razloga za praznovanje, ker se v tem času z žalostjo spominjamo, da nam konec vojne ni prinesel svobode, marveč strahoto množičnih pobojev in pričetek komunistične totalitarne oblasti. A tudi ta spomin, čeprav grenak, je potreben, ker je resničen, je del naše sedanjosti in tudi prihodnosti. Potreben je ta spomin, ker nam pomaga, da prepoznavamo laži, ki se vlečejo skozi desetletja iz časov revolucije in totalitarnega enoumja. Ta spomin je dragocen, ker ohranja v narodu zavest, da se je med nami zgodil v tistih časih strahoten zločin, ki ni bil nikdar obsojen, da je zavladovalo tedaj nepopisno nasilje, ki ni bilo nikoli obžalovano in ki je zaznamovalo slovenski narod Bog ve za koliko rodov. Oživljajoč spomin je to, kajti le iz njega moreta nekoč zrasti obžalovanje in kesanje takratnih likvidatorjev in njih sodelavcev, kar bo tem ljudem vrnilo notranji mir, družbi pa prineslo pomiritev. To je blagodejen spomin, ki ostaja živ predvsem v zavesti in srcih oseb, družin in združenj, ki vedo, da le jasno in odkrito povedana resnica prinaša svobodnost in veselje do življenja.

Totalitarne Jugoslavije ni več. Komunistične strukture so se zrušile, a so pustile za sabo težke vidne pa tudi nevidne posledice. V demokratični slovenski državi je nad šesto množičnih grobišč, ki pričajo brez besed o strahotah, za katere država še ni našla besed obsodbe pa tudi ne volje, da bi to obdobje očistila laži, ki so bile orodje partijskega totalitarizma. Prav nasprotno. Stare zločine skušajo prekriti z novimi besedami. Tisoče rojakov, mož in žena, fantov, deklet in celo otrok, ki so jih v tistih dneh, po koncu druge svetovne vojne, pomorili partizani po navodilih komunistične partije, skušajo zdaj predstaviti kot žrtve vojne, kar ni res. To so žrtve komunistične revolucije na Slovenskem in množična grobišča širom Slovenije niso vojna grobišča.

Komunistični likvidatorji niso jemali svojim žrtvam le življenj, sistematično so jih oropali tudi spomina in dobrega imena. Spomin na posamezne osebe naj bi bil zabrisan v množičnih grobiščih pod goro okostnjakov, skupinski spomin pa naj bi prekrila laž in kleveta. Poizkusi, da bi zločine revolucionarjev pripisali vojni, je nadaljevanje prikrivanja resnice. Zdaj, ko se polagoma razkriva novim generacijam nečloveška krutost množičnih likvidacij, ki so jih med nami zakrivali komunisti, bi njihovi potomci radi ta zločin prekrili s splošno anonimnostjo »vojnih grobišč«. Tako naj bi nekdanji likvidatorji in njih politični voditelji ostajali še naprej heroji, žrtve revolucije pa še veljale za izdajalce.

Ker obvladujejo člani nekdanje par-

tije tudi v demokratični državi večino medijev in političnih strank, ustvarjajo videz, da se vrača v slovensko družbo novo enoumje. A ta videz je varljiv. Pod glasnim hrupom partizanskih popevk in rdečih zvezd se skrivajo ljudje, ki se bojijo resnice. Zavedajo se nekdanjih zločinov pa tudi, da ne bodo več dolgo kos izzivom novih časov. Kljub temu skušajo obdržati svoje nezasluzene privilegije s starimi gesli o »osvobodilnem boju«, ki je bil v resnici revolucija in o »nacionalnem interesu«, ki je v resnici interes nekdanje partijske elite. Da imajo pri tem še vedno nekaj uspeha ni le zasluga njihove aktivnosti, marveč morda v večji meri pasivnosti znatnega dela slovenske družbe, ki k temu molči. Nekateri so se morda utrudili od neprestane hoje proti toku, drugi so tiho, kot pravijo, zaradi »ljubega miru«, tretjim je vseeno, nekateri stoje ob strani morda še vedno iz strahu, ki se ga po desetletjih totalitarizma še niso mogli rešiti. Ta množica, ki je kakor uspravna sredi mlačne in nejasne vsakdanjosti pa se vsak hip lahko predrami. Ni mogoče predvideti kdaj se bo to zgodilo, kakor ni bil predvidljiv trenutek padca berlinskega zidu, a zgodilo se bo. Prej ali slej se bo zrušila gospodarska, medijska in politična struktura, ki temelji na laži in prevari ter kot berlinski zid, ni sposobna življenja.

Med tem pa je potrebno, da sodelujemo pri ohranjanju zgodovinskega spomina. Resnica osvobaja, a potrebuje zvestih ljudi. Poplitvitev spomina vodi v brezbriznost, ki omogoča preživetje partijske strukture pa tudi laži in dvoimov, ki jih je zasejala. Taka poplitvitev utegne biti vsaj delno vzrok, da celo mnogi verniki pozabljajo na izredno vrednost žrtve množice mučencev, ki jih je dala slovenskemu narodu in vesoljni Cerкви doba komunistične revolucije in totalitarne oblasti. Tudi mučenci tistega časa niso bili žrtve vojne, bili so žrtve pristašev ideologije, ki je vero sovražila. Ko bomo slovenski katoličani pričeli z zaupanjem javno častiti spomin svojih mučencev in posnemati njih zglede, bomo našli v sebi novo moč za življenje iz vere, tudi sredi današnjega sveta.

Ni konec odgovornosti za ohranjanje zgodovinskega spomina na dobo, ki je zaznamovala naš narod s prelito krvjo vernih, zavednih Slovencev. Dolžnost pričevanja je osebna in zato tudi dedna naloga, ki prehaja kakor plamenica iz roke v roko, iz roda v rod. Vedno nove generacije rojakov stojijo pred osebno preizkušnjo zvestobe in zaupanja v odraščajočo moč resnice, ki bo nekoč s svojim jasnim sijem razpršila megle pod Triglavom. Treba je vztrajati! Čas je neizprosno do mrtvih struktur in le življenje iz resnice zagotavlja rast.

Spominska slovesnost v Ljubljani

Na pobudo Nove slovenske zaveze, se je v Ljubljani na Kongresnem trgu v soboto, 30. maja, zbrala množica ljudi, ki so se v molitvi spomnili na žrtve poveljnih pobojev zapisanih na farnih spominskih ploščah. Na tem mestu je pred sedemdesetimi leti množica z balkona Ljubljanske univerze poslušala govor jugoslovanskega diktatorja Tita, ko je takole napovedal genocid, ki je kmalu zatem Slovenijo spremenil v krvavo morišče: »Roka pravice, roka maščevalka našega ljudstva je že dosegla ogromno večino, a samo manjšemu delu izdajalcev se je posrečilo pobegniti pod okrilje pokroviteljev izven naše dežele. Ta manjšina ne bo nikdar več gledala divnih planin, naših cvetočih polj. Če bi se to vendarle zgodilo, bo to trajalo zelo kratek čas.«

Osrednji govornik, predsednik Nove zaveze, Peter Sušnik, je množico na zborovanju pred sedemdesetimi leti primerjal z množico stoječo pred Pilatom v Jeruzalemu na veliki petek in spomnil, da za naš narod od takrat veljajo svetopisemske besede: »Njihova kri na nas in na naše otroke.« Nadaljeval je: »Danes smo tu, da slovenskemu narodu ponudimo priložnost, da se zamisli nad pred sedemdesetimi leti usodnostjo izrečenih besed, kajti potem je nastopila morija, ki nima primere v slovenskem narodu.«

Poudaril je, da ni najhujša morija sama, pač pa je hujša domneva nujnosti in legitimnosti morije, ki ostaja med nami tudi zdaj, ko že davno molčijo puške. Opozoril je: »Danes smo tudi tu zato, da slovenskemu narodu na osrednjem trgu državne prestolnice, kjer smo takrat doživeli izrek sodbe brez sojenja, povemo, da je potrebno prekletstvo začarane množice izpred sedmih

desetletij presekati in se vrniti v realnost kot dostojen in civiliziran narod. Danes smo tu zato, da javno in glasno povemo: 'Mi strahu ne poznamo več.' Osvobodili smo se terorja, ki nam je prikrival usodo naših očetov, stricev, bratov, prijateljev, nas preganjal s prepovedjo žalovanja za njimi, nam odvzel državljske pravice in dostojanstvo, nas preklinjal in izobčil zaradi naših pokojnih sorodnikov. Na ta trg smo prinesli križe, ki na enem mestu združujejo naše fare in zamolčane žrtve morije.«

Predstavniki župnij so na Kongresni trg prinesli križe z imeni krajev in številom žrtev poveljnih pobojev. Ljubljanski pomožni škof Anton Jamnik je zbrane nagovoril: »Molimo za vse tiste, ki so hudo storili. Odpuščamo in vedno znova prosimo za odpuščanje.« in nadaljeval: »Brez resnice, brez sočutja in brez poznavanja tega, kar se je zgodilo v zgodovini, in brez spominjanja se sprava ne more zgoditi. Zato so vsa prikrivanja, ignorance in populizmi poniževanje sprave.« Na koncu slovesnosti je škof Jamnik križe tudi blagoslovil.

Kje so naši fantje?

Čudovito modro nebo se pne nad nami. Zadnji majski dnevi ugašajo v večnost; spomini se vračajo.

Bilo je zadnji mesec tvojega življenja, mami. Tvoje misli so romale v preteklost, v čas vojne in poveljnih grozot. »Kje so naši fantje?« si nenadoma vprašala.

Kolikokrat sem v najnežnejših otroških letih slišala to vprašanje. Spraševali so očetje, matere, žene, dekleta. Otroci smo poslušali in prestrašeni gledali objokane obraze žena. Po kolenih so matere romale na Križev pot in prosile za svoje sinove, može in fante, ki so takrat že umorjeni ležali v jamah, breznih, rudniških jaških.

»Kje so naši fantje?« Nihče jim ni odgovoril, le po vaseh so skrivnostno šepetali, da tečejo reke krvave in zastrupljajo vodo in zemljo.

V prvo zavest mojega otroštva se mi je vtisnila slika dveh stricov. Ne spominjam se njihovih obrazov, jasni se le pojava dveh mladencev, ki sta se poslavljala in me niso mogli potolažiti,

ko sem jokala ob njunem slovesu. »Pomahaj jima«, so mi rekli, jaz sem pa le jokala in v solzah sta mi izginila za vedno.

»Bila bi mirna, če bi vedela, da sta mrtva, ne pa da kje stradata in prezebata,« je govorila stara mama in jokala, ko je pekla kruh in žalovala za sinovoma bogoslovcema, domobrancema, strežnikoma ranjencem. Stari ata je molčal in trpel.

Tretji sin, mladoletni domobranec, se je vrnil sestradan okostnjak. Prva sem ga zagledala. »Stric Peter, stric Peter!« sem klicala in mu hitela v objem. Nežno me je odrinil in rekel mami: »Uši imam.«

Nikoli ni veliko govoril o trpljenju v taborišču, samo obraz se mu je zasenčil, če je kdo hotel kaj zvedeti. Ko je pred letom dni ležal na smrtni postelji, nam je sestrična sporočila: »Ata je bolan in blodi po Teharjah.«

Četrti sin, še skoraj otrok, je odšel čez morje - sam.

Gozd v Kočevskem Rogu je skrivnosten. Prejšnji dan je deževalo; z drevs še vedno padajo kaplje kot velike, nikoli izjokane solze. Tisoči

so tu hodili svojo zadnjo pot. Kaj so čutili pred smrtjo? Kaj čuti človek, ki ve, da bo čez nekaj minut usmrčen? Kaj so mislili? So se spominjali svojih dragih, so molili? »Oče odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!« Pretepeni, izmučeni, goli s strelom v tilnik so padali v jamo.

Hodimo po kamenju, med skalami in drevesi; približamo se breznu. Pretrese me tišina gozda, rada bi kriknila, zavpila na glas, pa mi nekaj stiska grlo. Kje sta končala svojo pot? Kje sta darovala svoji mladi življenji na oltar domovine? Kje so raztresene vajine kosti? Kje počivata?

»Kje so naši fantje? Kje sta moja brata?« je mama vprašala še glasneje. »Bilo nas je sedem otrok, tamle na sliki nas je samo pet.«

»Mami, saj veš, da sta strica že zdavnaj mrtva,« sem zašepetala.

Nemo zrem fotografijo mamine družina. Sedaj so že vsi pokojni. Njihova rojstna hiša zapuščen, razpada. Oni pa so, tako verujem, srečni pri Bogu.

VTISI IZ SLOVENIJE

Velika črna maša v Ljubljani

(Od našega dopisnika)

Zadnje čase se ime dr. Tineta Debeljaka kar večkrat pojavlja v slovenskem javnem življenju. 27. maja je bilo spet omenjeno v Galeriji Družine ob predstavitvi nove izdaje njegove *Velike črne maše za pobite Slovence*, ki jo je izdala Založba Družina.

Večer je vodil direktor založbe Tone Rode, spremljali so ga pa dr. Marija Stanonik in dr. Milček Komelj, ki sta pesnitev dopolnila s svojimi študijami in prof. Justin Stanovnik. K temu moramo še dodati, da je v

knjigi sodelovala tudi Helena Janežič, vodja zbirke tiskov Slovencev, ki ne živijo v Sloveniji v NUK in podpredsednica Muzejskega društva Škofja Loka.

Dr. Marija Stanonik se je navezala na naslov, saj se dandanes le precej »odrasli« bežno spominjajo, kako so potekale črne maše ali celo velike črne maše, ker je drugi vatikanski cerkveni zbor odpravil črno barvo liturgičnih oblačil, latinski jezik pa pretopil v binokostnega. V zadnjih odstavkih je podala zanimive ugotovitve. To je »veliki tekst, na katerega so zmagovalci zaman čakali vsa desetletja po njej... Njegovo [Debeljakovo] življenjsko delo ni le imenitna pesnitev, temveč izjemen zgodovinski dokument. Kar v njej piše, zadnja desetletja slovensko zgodovinske in predvsem materialni dokazi, kot so številna odkrita grobišča, nedvomno potrjujejo. Zaradi te pesnitve Tine Debeljak zasluži, da se njegovo delo uvrsti v zbrano delo slovenskih pesnikov in pisateljev. *Najbolj pretresljivo pri vsej stvari pa je to, da je bilo vse to res; da to ni zgolj poezija, leposlovje, temveč dokument-poezija na način Aristotelove menezis, ko ni nujno, da se zgodi, lahko pa se zgodi in v tem primeru se je zgodilo.*«

Prof. Justin Stanovnik je svoje misli o delu navezal na grška pojma o hibrisu (vzpon nad sebe in nad druge) in menezisu (kazen); da je Velika črna maša afirmacija, oda tako spomina kot bolečine.

Likovno sodelovanje Bare Remec v knjigi je obdelal dr. Milček Komelj in našel v teh grafikah, ki temeljijo na

verzih, univerzalno izrazito sugestivno moč. On je tem podobam na lesorezih tudi pripisal, da so hkrati spomin in bolečina.

Na večeru je bila prisotna pesnikova hči Jožekja Debeljak Žakelj, ki je glavnim sodelavcem pri izdaji *Velike maše*, pa tudi članom Muzejskega društva kot hvaležni izraz Debeljakovih izročila izvirne odtise predstavljenih lesorezov Bare Remec. Omeniti moramo tudi, da je k Veliki črni maši bila priložena v Sloveniji prvič natisnjena bibliofilska numerirana izdaja (v tristo izvodih) dela *Kyrie eleison - Veliki slovenski teden*, v založbi omenjenega društva. Prav tako naj bo povedano, da so bili prisotni tudi Debeljakovi nasledniki iz tretje in četrte generacije.

Predstavitve je nato nadaljevala v spodnjem galerijskem prostoru, ki je bil namenjen multimediji razstavi *Iz globočine*, zamišljeni za meditativni in pietetni ogled. Na stenah so visele povečave lesorezov, ob njih in na tleh pa tekst ali stavek, ki jih je lesorez ilustriral. Črnobelost je poživljal rdeč nagelj. Sredi prostora je avdio otok, kjer je možno poslušati izbrane odlomke, ki jih je prebral dramski igralec Pavle Ravnohrib. Razstava in meditativni prostor bosta odprta do 13. junija, Tone Rode pa je pokazal na možnost, da bi lahko potovala tudi po drugih krajih po Sloveniji.

Dvorana je bila polno zasedena in med obiskovalci znane osebnosti iz Slovenije, pa tudi iz Argentine. Večer se je zaključil potem, ko je bilo zadoščeno tudi potrebi po izmenjavi vtisov in pogovoru z znanci in prijatelji.

GB

Nagradni natečaj Urada

V Vili Podrožnik v Ljubljani je minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc v sredo, 27. maja 2015, slovesno podelil sedem nagrad XIII. nagradnega natečaja za diplomsko, magistrsko in doktorska dela na temo Slovenci v zamejstvu in v izseljenstvu.

Minister je ob tej priložnosti izpostavil, da je glavni cilj in namen Urada spodbuditi dodiplomske in podiplomske študente k raziskovanju slovenstva in tematik, povezanih s Slovenci zunaj Slovenije. Poudaril je tudi, da na tak način želimo spodbujati informiranost, poznavanje teh tem med raziskovalci, znanstveniki in študenti, s čimer se krepi tudi njihova zavest o pomembnosti ohranjanja slovenske identitete v matični domovini in zunaj njenih meja.

Minister je med drugim poudaril tudi, da: »Veseli me dejstvo, da zanimanje za tematiko ne pojenjuje, ampak se število prispelih del že trinajsto leto ohranja na približno isti ravni. Na 13 nagradnih natečajev Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je od leta 2002 pa do zaključka tokratnega natečaja prispelo skupno 225 diplomskih, magistrskih oziroma doktorskih del.

To pomeni, da si je tovrstno temo za svojo nalogo vsako leto izbralo najmanj sedemnajst študentk in študentov. Številka se na prvi pogled morda ne zdi visoka, a glede na to, da širša slovenska javnost o tovrstni problematiki ne ve veliko, je tak podatek spodbuden in optimističen. Želeli bi si seveda še večjo pozornost medijev, kajti prebivalci

matične domovine bi morali poznati tudi dele lastnega naroda zunaj naših državnih meja«.

LETOŠNJI NAGRAJENCI SO BILI:

Za področje izseljenstva: 1. nagrada: Irena Marković, Maribor: Ameriški Indijanci na območju delovanja misijonarja Ireneja Friderika Barage; 2. nagrada: Iris Koleša, Celje: Diaspore kot orodje prenosa znanja na državo izvora; 3. nagrada: Aleksandra Gačič, Laško: Dr. Bogumil Vošnjak - politik in diplomat. Posebna nagrada za diplomu na nižji stopnji bolonjskega študija: Nataša Vukajlovič: Slovenci v Srbiji.

Za področje zamejstva: 1. nagrada: Sarah Martina Rogaunig, Bakk, Dunaj, Avstrija; 2. nagrada: Maja Smotlak, Dolina pri Trstu, Italija; 3. nagrada: Petra Jerošek, Škofja Loka.

RAZMIŠLJANJA
OB ZMEDI

Ko bo nesporno jasno, da so med vojno in pod okupacijo sovražnih sil pričeli na Slovenskem komunisti revolucijo brez vsakega povoda, da njih namen ni bil osvobodilni boj, da tvegali so naroda obstoj, za širjenje sovjetske internacionale vpliva na slovenskih tleh, tako, da od takrat je naša zemlja z grobišči pomorjenih tisoče rojakov vsa prekrita, da so s krvjo gradili si oblast totalno, tovariši po vodstvom Broza - Tita in da iskali so pri tem korist le zase, takrat bo jasna tudi vloga teh, ki so se v tistih dneh branili pred njihovim nasiljem, ker ni bil jim drugega izhoda.

MK

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Neizprosno se bližajo odločilni datumi volilnega postopka. Pa je kljub temu še vse nejasno. Vsak dan je kak nov dejavnik, vsak dan se obzorje premakne, nenehno se sprašujemo, kam nas bo pripeljal razvoj, ki ga komaj zaznamo in nad katerim nimamo skoraj nobenega vpliva.

Kaj je resnica? Lahko postavljamo vprašanje kot Pilat in ne iščemo odgovora. Lahko pa skušamo najti odgovor, kar pa je najtežje delo sedanjosti. Vedno bolj oddaljeni so časi, ko je javnost menila, da predsednica pripravlja umik, da bi se vrnila čez štiri leta. Danes je jasno, da napenja vse sile v smeri ohranitve oblasti in vlade. In smotrno je, da se vprašamo, če je bilo prej-šnje zadržanje resnično, ali le strategija za zavljanje opozicije. Nekaj je jasno: vlada vse usmerja v zmago in, kot vedno, je ne briga cena niti posledice. Grozna je porast državnih stroškov. Med januarjem in aprilom so poskočili 789% v primerjavi z lanskim letom. Nekaj blaznega! Vladna propaganda je v tem obdobju zahtevala 50% več denarja. A ta denar, usmerjen v strankarsko propagando kirchnerizma, prihaja iz državne blagajne, v katero prispevamo vsi. Torej: vsi plačujemo, da vlada poplavlja družbo z obveščanjem svojih »uspehov«. In kako financira vse to? Neukrotljivo tiskanje vedno manj vrednega denarja in pa novo zadolževanje. Pretekli teden si je na notranjem trgu izposodila dodatnih pet milijard pesov, z obrestno višino 27%. Vrniti jih bo morala septembra 2016. Kdo bo to plačal? Surova propaganda so tudi vedno bolj pogosti govori predsednice po »narodni verigi«, ko jo morajo prenašati po vseh argentinskih radijih in televiziji. To je sicer po zakonu predvideno, a le v izrednih okoliščinah. Opozicija je že vložila proteste in tožbe na raznih instancah. Vladni organ je te pritožbe zavrnil. Seveda, večino ima vladna stran. A resni strokovnjaki trdijo, da je predsednica letos to orodje uporabila že 21-krat; in le trikrat bi bilo upravičeno.

Čas beži. Prihodnjega 9. junija bo treba pred volilno oblastjo vpisati stranke in povezave, kakor bodo nastopile na volitvah. Deset dni za tem pa bo zapadel rok vpisa kandidatov. Takrat bo že položaj nekoliko jasnejši. Mnogi namreč še vedno sumijo, da predsednica ne bo pustila vpisati Sciolija kot kandidata. A to nima

smisla. Guverner province Buenos Aires je edina zmagovita karta vladne »Fronte za zmago«. Njegovi izgledi za uspeh pa rastejo v isti meri, kot upada Massa. Temu nenehno uhajajo župani, ki so bili pri zadnjih volitvah temelj njegove zmage. Tukaj pa interes vlade sovpada z željami Macrija. Oba težita k polarizaciji, ker oba menita, da bosta imela od tega koristi. Macri smatra, da če bo edina vredna alternativa vladi, je zagotovljena njegova zmaga. Isto misli Scioli, oziroma gospa predsednica, ki računa celo na zmago v prvem krogu. Nekateri govorijo, da je v teku načrt, da bi vlada »pogoltnila« celotno strukturo, ki jo ima Massa z njim vred, in če bi bila cena, da mu odpustijo njegov greh »izdajstva«, so pripravljeni tudi na to. Seveda politični opazovalci svarijo pred pretiranim optimizmom opozicije. Tudi v strankah samih mnogi zahtevajo skupen nastop, kot edino možnost, da kirchnerizem ne ohrani oblasti. Ker Macri noče o Massiju ničesar slišati, ga sedaj nagovarjajo, naj bi se vsaj v provinci Buenos Aires dogovorili za skupen nastop: kandidiran naj bi že nekoč zmagoviti De Narvaez. Bo kaj kruha iz te moke?

Praznujmo, tudi poraze. V vladi so pravi izvedenci, kako spremeniti poraz v navidezno zmago. Kadar jim kje ni uspelo, so organizirali slavje dosege drugih ciljev. Ko so mislili, da so v prestolnici pristali na drugem mestu, so to slavili kot zmago. Potem se je izkazalo, da so dospeli tretji. Vsak spodrsli prikazujejo kot uspeh; glavno ni stvarnost, ampak kako položaj prikazemo. Sedaj se nekaj takega dogaja na sindikalnem področju: minister Kicillof je odredil, da povišice plač ne smejo presežati 27%. Zataknilo pa se je pri delavcih oljne industrije, ki so zahtevali (in dosegli) 36%. Vlada tega dogovora ni hotela potrditi. Stavka je nato grobo prizadela izvoz. Ladje so čakale v vrsti; vsak dan čakanja je stal od 25 do 30 tisoč dolarjev. V obdobju največjega izvoza na tem področju država ni prejela dolarja. Popustili so, a tako, da je v dogovoru zapisana blesteča številka 27%, dodane pa seveda druge točke, ki realno povišico pustijo na osovraženih 36%. Nekaj podobnega bo tudi na področju bančnih uradnikov, ki ne sprejmejo 27% in že napovedujejo nove stavke. In še bi lahko naštevali.

PRAZNIK NAŠE VERE

Žegnanje v cerkvi
Marije Pomagaj

Praznik zavetnika fare - žegnaje - je bil v Sloveniji vedno slovesen praznik za vso župnijo. Naša slovenska cerkev je posvečena Mariji Pomagaj; 24. maja je njen praznik.

Letos je bilo žegnanje prav na praznik Marije Pomočnice. Točno ob desetih smo se zbrali v cerkvi k češčenju pred izpostavljenim Najsvetejšim. Vso

pobožnost je vodil delegat slovenskih dušnih pastirjev dr. Jure Rode. Peli smo rožni venec Božjega usmiljenja; za to priljubljenost ga je priredila ga. Anka Savelli Gaser, ki je petje spremljala na orgle. Slovenski pevski zbor iz San Martina, pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic, je pel naprej, mi smo odgovarjali. Po rožnem vencu je zbor pel litanije Matere Božje; med posameznimi vzkliki smo peli Marijine pesmi. Sledil je blagoslov z Najsvetejšim, nato pa sveta maša, ki jo je daroval delegat dr. Jure Rode za vse žive in rajne dobrotnike cerkve Marije Pomagaj in Slovenske hiše. Somaševal je g. Franci Cukjati; berili sta brala ga. Alenka Prijatelj in inž. Jure Komar, psalm pa prof. Neda Vesel Dolenc.

Pri mašnem nagovoru je dr. Rode omenil, da se v teh dneh spominjamo sedemdeset letnice begunstva in vetrinske tragedije, ko so Angleži izročili domobranci komunistom in so jih ti mučili in pobili. Pridigo je duhovnik navezal na berili in evangelij, ker smo isti dan praznovali tudi binško. Ko so apostoli prejeli sv. Duha so bili zbrani na istem mestu. Tudi mi smo predvsem duhovno povezani. Pri sv. birmi smo prejeli sv. Duha; spomnimo se ta dan svoje birme. V duhu se zahvalimo stršem, ki so nas vzgajali v veri in botrom, ki so pomagali pri vzgoji. Pri birmi smo prejeli dorove sv. Duha; važna sta predvsem dar spoznanja, da vemo kaj je prav in dar moči, da vztrajamo v dobrem. Pošljite sv. Duha in prenovi obličje zamlje. Kaj lahko storimo, da bi spremenili Argentino in Slovenijo? Prosimo za milost, da bi po Mariji prišli do polne resnice.

Po pridigi se je nadaljevala sv. maša. Zbor je prepeval najlepše Marijine pesmi.

Ob koncu smo se pozdravili s prijatelji in znanci in pod Marijinim varstvom odšli na svoje domove.

G. JOŽE RAZMIŠLJA

70. let - Moč skupnosti

70 let je doba našega begunstva, je doba našega izseljenstva, je doba našega »zbogom, Slovenija«.

Tako smo se ločili na najbolj preprost način. Zapuštali smo Slovenijo in se izročili Bogu in Mariji, ne vedoč kaj nas še čaka in kam gremo.

Ločili smo se, a nismo te pozabili - Slovenija. Tako smo se trudili in se še trudimo, da bi ostali zvesti Sloveniji do konca.

Doba človeškega življenja je 70 let, če pa smo krepki, je ta doba 80 let (prim Ps. 84). Torej smo izven Slovenije za dobo človeškega življenja. To je dolga doba. In smo ostali Slovenci. Vprašanje je, kako je bilo to mogoče? Ni noben čudež, kot so ga nekateri

imenovali.

Držali smo se skupnosti. Ta nas je rešila. V skupnosti je moč. Zaupali smo voditeljem, narodnim in verskim. To nas je vedno vodilo po pravi poti.

Pomislimo na naše šole. Vseh vrst jih imamo. Učitelji, učiteljice in profesorji delujejo že 70 let brezplačno in tako pripravljajo učence za življenje. Budijo v njih slovenskega duha in ljubezen do Slovenije. Duhovniki delujemo že 70 let in skrbimo za večjo duhovno izobrazbo.

Koliko je bilo molitve v tem času. Rožnih vencev brez števila, duhovnih vaj, romanj k Božji Materi, predavanj, nastopov in pevskih zborov, obiskov in še več bi jih lahko naštevali. Pa ni prostora.

Dokazi nam govorijo. Držimo se skupnosti in to nas bo še naprej obdržalo. 70 let je dokaz za to in ne

SAN JUSTO

Občni zbor v Našem domu

V nedeljo 19. aprila 2015 so se zbrali člani Našega doma na osemindesetletnem občnem zboru Zadrave in desetem občnem zboru Civilne družbe (Asociación Civil). Predsedoval jima je predsednik doma g. Marjan Grilj. Spremljali so ga odborniki ožjega odbora.

Na začetku je predsednik nagovoril navzoče. V molitvi se je spomnil vseh pokojnih članov Našega doma, še posebno umrlih v zadnjem letu.

Sledilo je branje obširnega tajniškega poročila o delovanju vseh krajevnih odsekov. Prebrala ga je tajnica glavnega odbora gdč. Veronika Malovrh. Sledilo je blagajniško poročilo, ki ga je podal g. Evgen Urbančič. Po tako bogatem poročilu se je predsednik g. Marjan Grilj v imenu ožjega odbora zahvalil tajnici gdč. Veroniki Malovrh za tako skrbno delo, ki ga je opravila vsa leta, ge. Mici Malavašič

Casullo za nasvete in posredovanje izkušenj, ki smo jih bili deležni, posebno g. Evgenu za njegov trud, požrtvovalnost in vneto pri izvrševanju raznih del v Našem domu. Zahvalil se je tudi članom in članicam vseh odsekov, ki so s požrtvovalnostjo in trudom delali v organizacijah Doma, kar dokazuje kulturno in vsestransko bogastvo ustanove ter zavednost in organiziranost članov.

Nadzornik Toni Oblak je poročal o poteku sej in se zahvalil vsem, ki so pomagali s pridnim in prostovoljnim delom, s katerim omogočamo naslednjim rodovom nadaljevanje v složenem delu. Tako je dal razrešnico ožjemu odboru.

Sledile so volitve. Izvoljeni so bili trije novi člani v ožji odbor, pet članov za širši odbor, nadzornik in podnadzornik. Novi odbor Našega doma tako sestavljajo: predsednik, Marjan Grilj; podpredse-

dnik, Andrej Mehle; tajnica, Emi Urbančič Marušič; kulturni referent, Toni Oblak; blagajnik, Marko Kržišnik; gospodarja: Lovrenc Tomaževič in Lojze Erjavec. Odborniki širšega odbora so: Klavdij Selan, Martin Uštar; Toni Rovani; Rok Miklič in Maksi Malovrh. Za nadzornika je bil izvoljen Karel Groznik in za podnadzornika Stanko Jelen.

Lansko leto je umrl boter Našega doma, g. Ciril Oblak. Zato je predsednik v imenu vseh navzočih javno predlagal g. Janeza Kržišnika za to mesto, ki ga je Janez z veseljem sprejel in z močnim aplavzom so navzoči potrdili to privolitve.

Občni zbor se je zaključil z molitvijo in z željo po skupnem delu in medsebojnem sodelovanju v novem letu 2015.

Emi Urbančič Marušič

PRED 70 LETI

MARKO KREMŽAR

Sedemdeseta obletnica konca revolucije, pričetka begunstva ter množičnega poboja domobrancev, slovenske narodne vojske, opravičuje ta zapis, ki naj približa sedanjemu rodu pogled na majhen del usodnega dogajanja v strahotnem letu Gospodovem 1945, po koncu druge svetovne vojne.

Bilo je na dan sv. Vida, 15. junija, poldrugi mesec po koncu vojne. Dolga kolona jetnikov, mladoletnih domobrancev, se je ustavila pred železnimi vrati katoliškega zavoda svetega Stanislava v Šentvidu pri Ljubljani. Kot straža so jih spremljali na peš poti od Kranja oboroženi partizani. Iz taborišča, kjer so prestajali dva tedna po tem, ko so jih Angleži na Koroškem izročili partizanom, so jih odvedli zgodaj zjutraj. Bili so zadnji od treh transportov domobrancev, ki so bili iz Vetrinja vrnjeni na Gorenjsko. Njihove starejše soborce so že prvi teden po vrnitvi partizani odpeljali s tovornjaki, da so jih pomorili skrivaj, daleč od kakega naselja.

Na poti pod vročim soncem so nekateri mladoletni domobranci omahovali, a ker so se med seboj podpirali, so vsi dospeli na cilj. Pred odhodom jim je partizanski oficir zagrozil, da bo na mestu ustreljen vsak, ki bi na poti

zaostal. Da grožnja ni bila prazna so vedeli preživeli domobranci od prvega dne, ko so padli v roke partizanom. Zdaj so čakali izčrpani, žejni in lačni, da se odpro pred njimi zastražena vrata Škofovih zavodov.

V tej skupini prepotnih, prašnih fantov, ki so se komaj držali na nogah, sem bil tudi jaz, slovenski domobranec iz čete za zvezo, vrnjeni iz Vetrinja 27. maja s prvim transportom. Ko so se končno odprla vrata in so nas pričeli priganjati naj gremo naprej, smo čez dvorišče skoraj tekli. Treba je bilo gledati pod noge, pred nami so bile stopnice in hladna veža Škofovih zavodov, kjer nas je druga skupina partizanov naganjala naprej v na stečaj odprto dvorano.

Ko sem prišel iz popoldanskega sonca čez stopnice v dvorano, se mi je zdelo, da stopam v teman prostor. Opazil sem, da je bil že do polovice poln domobrancev, ki so jih privedli od drugod. Ko so za nami zaprli vrata je bila dvorana nabito polna. Cementna tla so bila pokrita s prašnimi, utrujenimi telesi. Poskušali smo se za silo prešteti, a ni šlo. Kasneje, ob menaži, so nas prešteli partizani. Bilo nas je okrog 620 mož in fantov. Škofovi zavodi so bili takrat ena sama velika ječa. Poleg nas v dvorani, je bila največja skupina domobrancev zaprta v kapeli, polne pa so bile tudi sobe. V vrhnjih prostorih so imeli zaprte ženske

in na dvorišču okoli poslopja so nekaj časa ležali jetniki pod milim nebom, ker notri ni bilo več prostora. Po nekaj tednih je postalo prostora preveč. Zavodi so bili ob Teharjah največje koncentracijsko taborišče komunistične Slovenije. Pot v kočevski Rog, pa tudi v bližja brezna, je vodila skozi Šentvid.

Vročje je bilo. Ko smo zvečer polegli, se na tleh nisi mogel stegniti, ne da bi sunil tovariša, ki je ležal ob tebi ali pred teboj. Navadili smo se ležati tako, da smo imeli noge drug na drugem.

Prve štiri dni je bila hrana enkrat na dan, včasih sredi noči. Dali so nam po eno zajemalko nekake juhe, v kateri je bil razkuhan posušen krompir, ki je bil gotovo še iz nemških vojaških skladišč. Kasneje smo dobivali hrano dvakrat dnevno, a je bila le vroča voda z drobci suhe zelenjave, katero je po nekaj dnevih zamenjala prozorna voda s koščki sesekljane repe. O kruhu ni bilo sledu.

Skoraj pri vsaki jedi, na poti proti kotlu, ali od njega, je bil kdo tepen. Kotel so privlekli med vrata in morali smo se razvrstiti od leve proti desni, če gledaš iz dvorane, po stopnicah mimo kotla in spet nazaj v dvorano. Paziti je bilo treba, da je bila vrsta na stopnicah pred kotlom lepo ravna. Verjetno je prav gneča v dvorani pomagala, da ni bilo prerivanja. Tla so bila nekaj časa tako pokrita s telesi, da je bilo zelo težko hoditi, če ti

sotrpini niso naredili prostora. Tako so vstajali in odhajali po menažo najprej tisti, ki so bili najbližji stopnicam, potem pa se je vrsta odvijala in spet zavijala, dokler niso prišli na vrsto tisti pod odrom in na njem.

Za vzdrževanje reda so postavili poleg kotla, pred nas, stražarja z brzostrelko, poleg njega pa še krepkega partizanskega zastavnika z bikovko. Ta mož, ki je imel hlače od stare ustaške uniforme in novo partizansko bluzo z oprtačem, opasačem in pištolo za pasom, se ni nikdar pokazal brez dolge, pletene bikovke. Sprehajal se je vrh stopnic ob vratih, večkrat tudi ko ni bilo menaže, da je pokazal, kdo ima oblast. Med deljenjem obrokov je tu in tam mahnil po kakem hrbtu ali kamor je padlo. Če je kdo pri tem, ko se je hotel ogniti udarcu, kaj polil, je bil ponovno deležen bikovke.

V dvorani, blizu vrat, na levi in desni strani stopnic, sta stala dva soda. Služila sta za stranišče vsem šestodvajsetim ljudem. Okrog sodov je bilo vedno mokro. Kadar je bil sod poln in je že teklo čez, je stražar ukazal dvema fantoma, ki sta ležala kje blizu, naj ga odneseta ven. Čeprav smo soda uporabljali vedno redkeje sta bila vedno polna. Ker okrog sodov ni hotel nihče ležati, je bilo tam okrog vsaj malo prostora, drugod pa toliko večja gneča.

(Dalje prihodnjic)

SLOVENSKA PISTAVA

Praznik folklornih plesov

V letu 2014 se je Pristavska folklorna skupina intenzivno pripravljala na praznovanje svojega srebrnega jubileja.

Prišel je pričakovani dan, 20. december. Malo po napovedani uri je pristavski predsednik Boštjan Modic s toplimi besedami pozdravil vse navzoče v slovenščini, Mimi Kočar pa je prisotne nagovorila v španščini. Tako sta izmenoma uvajala v vsako točko s kratko zgodovino vsake od nastopajočih skupin.

Prva je nastopila ukrajinska skupina, naša stara znanka. Pod vodstvom Sergia Jeremko in Irene Berezowske je zaplesala dva plesa. Odlično izvedbo in učinkovite narodne noše smo nagradili z močnim ploskanjem.

Za njimi je nastopila skupina »Tango joven«, skupina mladih, ki jo vodi Ricardo Martinez in pokazala svojo spretnost.

V naslednji točki so nastopili potomci Ircev,

Grupo de Danzas Eire Buenos Aires, pod vodstvom Patricie Insua. Tokrat smo pogrešali fante, plesala so namreč samo dekleta in tudi plesi niso bili tako zanimivi kot na prejšnjih večerih.

Pod vodstvom Florencie Lamanna je Ballet Arte Español, ki ga sestavljajo mama in sestre Lamanna, izvedel plesa Sevillana in Bulerias. Občudovali smo predvsem spretnost plesalk na kastanjetah.

Spet se je predstavila argentinska skupina in sicer Ballet de Folklore de Adultos de la Escuela Municipal de Danzas »José Neglia« de Morón. Pod strokovnim vodstvom Gabriele Arufo so zaplesali pet folklornih plesov.

Grška skupina z imenom Ballet Folklórico Griego Eleftheria, čigar vodji sta Nikos Kostakopoulos in María Luz Kostakopoulos, se je postavila s šestimi živahnimi plesi.

Prvi del programa je zaključila skupina »Inspiración Tango«, ki pripada moronski občinski plesni šoli José Neglia. Vodita jo Mariela Magenta in Marcelo Carte. Z očitno izkušnostjo so zaplesali štiri argentinske narodne plesne.

Med odmorom smo uživali pripravljene dobrote, nato pa spet zasedli svoje prostore in pazljivo sledili sporedu.

Najprej je napovedovalka prav na kratko opisala nastanek naše skupine, ki je želela nadaljevati in ohraniti plesno tradicijo svojih staršev in dedov. Tako so se mladi zbrali pod vodstvom gospodov Jureta Ahčina in Janeza Bitenca, ki sta

jim dolga leta s potrpljenjem in dobro voljo odkrivala lepote naših ljudskih plesov, s katerimi so nastopali na raznih prireditvah. Ker so ta zaklad hoteli predstaviti tudi Argentincem, so zaprosili prof. Hectorja Aricoja, ki se je v slovenski folklori izpopolnjeval pri Maroltovi skupini v Ljubljani. Naše plesalce je skozi petnajst let z vso ljubeznijo, plodovitim delom in vztrajnostjo pripeljal do visoke kvalitete. Dvakrat so obiskali domovino svojih staršev in tam, kakor tudi povsod, kjer so se predstavili, želi zaslužene aplavze. Pri prvem obisku jih je vodil Héctor, pri drugem pa njegov namestnik Marcelo, ki je še danes njihov plesni učitelj.

Pred tremi leti se je ustanovila tudi otroška oz. skupina mladostnikov, ki jo uspešno vodita Tatjana Gričar in Majdi Maček.

Dolga leta so se folklorni nastopi vršili pod veliko krošnjo tristoletnega ombuja. Ker je ta okras pred nekaj leti končal svoj cikel, so na srebrnem slavlju posadili nov okras za Pristavo

in sicer prelep jacarandá, ki bo s svojimi vijolično modrimi cvetovi razveseljeval obiskovalce in dokazoval, da smo sicer udomačeni v novi domovini, a še vedno iščemo svoje korenine in želimo ohraniti slovensko kulturo. To gesto so spremljale tudi vse druge skupine: zemljo so prinesli Argentinci, isto zemljo, ki je pred tolilikimi leti z odprtimi rokami sprejela naše starše in stare starše in jim omogočila svobodno življenje in napredek. Španska skupina je v znak povezanosti s špansko kulturo prinesla velik cvetlični lonec, kamor bodo posadili novo drevo. Irsko, deželo obdano z morjem, so predstavili z vodo, ki ga bo napajala in mu poživila rast. Ukrajinci, čigar plesi so polni življenja in veselja, so podarili kompost, ki bo tudi hranil novo posajeno drevo, Grki pa so ga okrasili s pisanimi trakovi in s tem nakazali združenje bivših in prihodnjih kultur.

Drugi del večera je bil posvečen slovenskim ljudskim plesom. Izmenjavali sta se mlajša in starejša skupina. Najprej so starejši izvedli zanimive rezijske plesne, ki izhajajo iz starega plesa Rezijanka.

Mladinska skupina je nato zaplesala ples iz Prekmurja, ki prikazujejo razne obrti. Sledili so štajerski plesi, ki imajo kot posebnost močne potrke z nogami. Nato smo prisostvovali izvajanju koroških plesov, in sicer iz Roža. Noše plesalcev so malo slične gorenjskim, dekleta imajo včasih namesto rutk v laseh bele cvetove. Zadnji

slovenski ples je bil iz Bele Krajine in sicer kolo, ki se vsako leto pleše za god sv. Janeza Krstnika, ko vaščani prižgejo velik kres, pojejo in rajajo okoli njega.

Krona večera je bil Pericón Nacional, ki sta ga zaplesala Grupo folklórico argentino in Pristavčani. Pericón je verjetno najboljši argentinski ples in nas vedno gane menjavanje argentinskih in slovenskih rutk.

Po vsakem izvajanju so bili nastopajoči nagrajeni z burnimi aplavzi. Na koncu so vsem bivšim plesalcem v znak hvaležnosti podarili skromna, prirčna darila.

Hvaležni moramo biti našim plesalcem, da tako zvesto ohranjajo dediščino svojih prednikov in na ta način tudi našo identiteto. Lepo bi bilo, da bi se še več mladih navdušilo za to lepo dejavnost. Ob tej obletnici si je Slovenska folklorna skupina Pristava pripela srebrno broško. Zato, Majdi in Tatjana, pogumno naprej, da bosta vajino skupino čez četrto stoletja lahko okrasili z zlatom. **ASG**

ZVEZA MATER IN ŽENA

Nekaj besed o pristavskem odseku

Že dolgo nismo poročale o delovanju pristavskega odseka ZSMŽ, kar ne pomeni, da smo opustile delo, s katerim pomagamo našim potrebnim. Ker so se predsednica Marta Križ Golob in njene odbornice z vso pravico po desetih letih vztrajnega in učinkovitega dela utrudile, smo jim na občnem zboru dovolile, da se malo odpočijejo.

Zato je mesto predsednice prevzela Lili Tušek Kopač, nadvse važno funkcijo blagajničarke je Veronika Zurc Boh predala Silvi Kenda Frontini, za tajnico se je ponudila Anka Savelli Gaser in tako nadomestila Ano Marijo Hren. Andreja Bitenc Skubic bo namesto Nevenke Vidmar Golob skrbela za imovino, za kulturno udejstvovanje pa smo prosile Moniko Češarek Kenda, ki je rada privolila tudi v to, da bo še naprej ostala vez med osrednjo organizacijo in našim odsekom. Predvsem pa smo bile vesele, da nas Mariči Dolinšek Conde še ne bo zapustila in bo ostala socialna referentka še naprej.

Bivšim odbornicam smo se iskreno zahvalile za vse delo, ki so ga skrbno opravljale skozi celo desetletje in je od njih zahtevalo nemalo žrtev. Dela za bližnjega ne moremo poplačati na zemlji, a verujemo, da bo poplačano v

nebesih. Nekje sem brala, da je Mati Terezija takole nagovorila zdravnike: »Blagor vam, kadar se z ljubeznijo dotaknete bolnikov, saj se tako dotaknete samega trpečega Kristus«. Mislim, da so prav dela usmiljenja tisto gibalno, za katerega so se na pobudo takratnega župnika dr. Jureta Rodeta začele zbirati naše prednice pred skoraj petdesetimi leti.

Pri zadnji seji smo malo načrtovale, kaj bomo lahko izvedle letos. Prva skrb bo, kot doslej, posvečena potrebnim in osamelim, skušale pa bomo poživiti tudi tako kulturno delo, ki naj bi bilo nam in rojakom v sprostitev in razvedrilo. Seveda bomo vselej, kadar nas bo kdo naprosil, z veseljem tudi kuhale, delale znane in priznane »pristavske obložene kruhke«, pekle (in tudi ob raznih priložnostih prodajale) torte, štrudelj in druge dobrote.

Vesele bi bile, če bi se nam pridružile še kakšne mlajše moči. Več nas bo, več bomo lahko pomagale in dosegle vse tisto, za kar je bil naša Zveza ustanovljena.

ASG

PS: Kot tajnica pa obljubim, da se bom poboljšala in se večkrat oglasila.

BARILOCHE

Slovo od Jožeta Možina

Na pogrebu Jožeta Možina, preteklega 10. maja, se je predsednik Slovenskega planinskega društva, Milan Magister ml. od pokojnika poslovil s sledečimi besedami:

»Dragi Jože.

Leta 1955 si, kot vsi, ki smo prišli v ta kraj, stopil na bariloška tla, da se naučiješ jezer in gora, svobode in čistega zraka. Sam si pravil, kako lepi časi so bili, ko si se potepal po catedralskih in drugih grebenih ter gozdovih.

Koliko dela si opravil na stezah in kočah. Izdelal si oltar v spomin škofu Rožmanu pod Skalco, in toliko drugega.

Ko te je človek zagledal, je pomislil: ta je trden in močan kot Hrast. Istočasno pa sta ti iz jasnih oči sijali srčnost in dobrota.

Nikomur, kdor te je prosil pomoči ali nasveta, nisi odrekel. V bariloški družbi si kmalu postal poznan kot izvrsten mizarski obrtnik in »Možina« je postal sinonim za najbolj kvalitetno lesno izdelavo v okolici.

V imenu slovenske bariloške skupnosti in Slovenskega planinskega društva se ti iz srca zahvalujemo in naj ti Bog poplača vso tvojo dobroto.

Naj za konec omenim, da si, med drugim, delal tudi izvrstne stopnice. S svojim življenjem pa si iz dneva v dan izdelal najlepše stopnice, po katerih si se danes povzpel do Boga po svoje večno plačilo.

Jože, hvala! Naj ti Bog podeli večni mir in pokoj. Nasvidenje in počivaj v miru.«

Tapravi na Pristavi

V pretekli številki se je v članek o Slovenskem dnevu vrinila neljuba napaka. Pomotoma smo napisali »Ljubki plesalci s Pristave«, a niso bili oni, temveč sanhuška Mladika. Danes objavljamo pravo fotografijo in se opravičujemo. Ti so »tapravi«.

NOVICE IZ SLOVENIJE

INFLACIJA V MAJU

Cene življenjskih potrebščin so se maja zvišale za 0,8 odstotka, na letni ravni pa je Slovenija beležila 0,5-odstotno deflacijo. K padcu cen so tudi tokrat največ prispevali cenejši naftni derivati.

PRIPRAVE ZA NOVO MEDIJSKO HIŠO

Predsednik SDS Janez Janša je izpostavil projekt nove medijske hiše, ki ga podpira SDS. Opozoril je na potrebo po ustrezni strukturi medijev v Sloveniji, kjer se bo dalo prebrati več stvari. Formalni okvir medijske hiše bo delniška družba, ki po njegovih besedah že nastaja. Napovedal je, da bo medijska hiša predvidoma v obdobju od 1. septembra do 15. oktobra letos zbirala sredstva za prvi dve leti svojega delovanja.

MED PROJEKTI TUDI PREDOR

Potekalo je drugo zasedanje skupnega odbora Slovenija-avstrijska Koroška. Zasedanje sta vodila zunanji minister Karl Erjavec in deželni glavar avstrijske Koroške Peter Kaiser. Govorili so o več kot 30 novih, med drugim o drugi cevi karavanskega predora, za katero pričakujejo, da bo zgrajena do leta 2021.

PREDSTAVNIK EVROPSKE ZVEZE V GVAJANI

Bivši slovenski veleposlanik v Črni gori Jernej Videtič je bil potrjen kot vodja delegacije EZ v Gvajani. To bo tretji visoki položaj v delegacijah EU po svetu, ki ga bo zasedel Slovenec.

PORAZDELITEV BEGUNCEV PO EVROPI

Evropska komisija je predstavila predloga za razporeditev sirske in etiopske begunce, ki so v Italiji in Grčiji, po celotni EZ in beguncev iz tretjih držav. V okviru obeh shem naj bi Slovenija sprejela skupno 702 begunca. Zunanji minister Karl Erjavec je ponovil, da bo Slovenija sprejela določeno število beguncev »v okviru zmožnosti, ki jih ima«.

LESTVICA SVETOVNE KONKURENČNOSTI

Slovenija je na lestvici svetovne konkurenčnosti za leto 2015, ki jo je pripravil švicarski inštitut za razvoj menedžmenta (IMD), med 61. državami zasedla 49. mesto. S tem se je glede na leto 2014 povzpela za šest mest. Na vrhu lestvice sicer tudi letos ostajajo ZDA. Raziskava je pokazala na močno povezavo med poslovno uspešnostjo in konkurenčnostjo držav.

PO SVETU

AZIJSKA KRIZA Z BEGUNCI

Podobno kot Evropa se z begunsko krizo sooča tudi Azija. Številni prebežniki poskušajo oditi iz Bangladeša in Mjanmara. Cilj jim je Avstralija, ki pa je ponavadi ne uspejo doseči, zato pristanejo na Tajskem, v Maleziji ali Indoneziji. V Bangkoku ob tem poteka konferenca o begunski krizi, ki se je udeležujejo predstavniki sedemnajstih držav. Tajska vlada si obeta, da bodo na srečanju dorekli mehanizme za rešitev problema. Vendar pa države zavračajo sprejem beguncev, ker se bojijo, da bi se še več ljudi odpravilo na pot. Kljub temu sta se Indonezija in Malezija nedavno dogovorili, da bosta začasno sprejeli 7000 beguncev, a vztrajata, da jih mora mednarodna skupnost nato v letu dni preseliti.

LAKOTA NA SVETU

V zadnjih 25 letih je raven lakote v državah v razvoju padla za približno 50 odstotkov, s čimer je bil dosežen eden ključnih globalnih razvojnih ciljev. Leta 2000 je mednarodna skupnost sprejela zavezo o prepolovitvi deleža ljudi, ki trpijo lakoto, v obdobju od leta 1990 do 2015. Organizacija za prehrano in kmetijstvo, Mednarodni sklad za kmetijski razvoj in Svetovni program za hrano pa so sporočili, da je raven lakote padla s 23,3 odstotka v letih od 1990 do 1992 na 12,9 v obdobju od 2014 do 2016. V absolutnih številkah to pomeni, da 795 milijonov ljudi oziroma eden od devetih Zemljanov nima dovolj za jesti. Od tega jih 512 milijonov živi v Aziji, 233 milijonov pa v Afriki.

VELIKI BRAT PAZI

Ameriški senat ni podaljšal veljavnosti nekaterih ključnih določil patriotskega zakona, sprejetega po terorističnih napadih na ZDA 11. septembra 2001, zaradi česar se je zbiranje telefonskih podatkov doma in na tujem ustavilo. A naj bi se kmalu spet nadaljevalo, ker namerava senat potrditi nov predlog zakona imenovan USA Freedom Act. Senat je pred iztekom veljavnosti patriotskega zakona z veliko večino glasoval za nadaljevanje procedure za sprejetje USA Freedom Act, ki ga predsednik Barack Obama prodaja kot kompromis med zagovorniki nacionalne

PISALI SMO PRED 50 LETI

BODIMO PRIČEVALCI

Krvavi zločini, ki jih je komunistična partija z vso premišljenostjo zagrešila pred dvajsetimi leti nad slovenskim ljudstvom, so bili s poveljem iste partije-zločinca zadelani v molk. Še danes ne more zaslužjen narod doma verjeti resnice o poboju, ki so se izvrševali v letu 1945. A v svobodni tujini živé žrtve, živimo mi, ki smo bili rešeni, da smo za »te stvari priče«.

SLOVENC V ARGENTINI

10-letnica Slov. kat. akad. društva. Slovenski akademiki, ki jih v Argentini družijo Slovensko katoliško akademsko društvo, so v soboto, 29. maja, praznovali desetletnico obstoja društva, ki je bilo ustanovljeno 22. januarja 1955 z imenom Zveza slovenskih akademikov v Argentini, a se je pozneje preimenovalo v SKAD. To proslavo so akademiki združili s svojim 10. rednim občnim zborom. ... V imenu »stare garde« pa je govoril še prvi predsednik društva, arh. Marjan Eiletz. ...

Carapachay. Petletnica Slovenskega doma. V nedeljo, 23. maja, so rojaki v Carapachayu proslavljali petletnico ustanovitve svojega doma. Izredno lepa jesenska nedelja je privabila rekordno število Slovencev in Slovenk iz bližnje in daljne okolice. ... V zadnjih mesecih so svoj dom povečali za okoli 6 m in s tem pridobili prostor za bodoči gledališki oder in dva šolska lokala. Ne preveč številna slovenska družina v Carapachayu je pokazala svojo izredno trdoživost in požrtvovalnost. ...

Lep sprejem Marije z Brezij v Ramos Mejii. Po 20 letih je v nedeljo, 30. maja dopoldne, našla svoje zavetje v Slomškovem domu v mestu Ramos Mejía podoba Marije Kraljice Slovencev z Brezij. Podoba je leta 1945 na lastne stroške in z žrtvami oskrbel salezijanski duhovnik č. g. Janko Mernik. V begunskem taborišču Peggez pri Lienzu na Tirolskem je po njegovem naročilu za tamošnjo kapelo našo Kraljico lepo upodobil slikar Jerina. ...

Osebnostne novice. Družinska sreča. V družini Jožeta Šemeta in njegove žene ge. Ivanke roj. Bidovec se je rodil sinček. Srečni družini naše čestitke.

(Svobodna Slovenija, 3. junija 1965 - št. 22)

varnosti ter zagovorniki državljskih svoboščin. Velike razlike med tem predlogom in patriotskim zakonom sicer ni.

UKRAJINA TRPI

V nemirni Ukrajini je po podatkih Združenih narodov od začetka konflikta na vzhodu države bilo ubitih več kot 6.400 ljudi. Kljub omilitvi spopadov pa na milijone ljudi trpi zaradi zlorab in težkih razmer. Združeni narodi v najnovšem poročilu o Ukrajini opazajo, da je na vzhodu države po sklenitvi krhke prekinitve ognja med ukrajinskimi silami in proruskimi uporniki na podlagi sporazuma iz Minska dejansko prišlo do omilitve spopadov, kar je tudi vodilo v zmanjšanje števila civilnih žrtev. Poleg mrtvih so spopadi in nasilje zahtevali še skoraj 16.000 ranjenih. Sicer pa zaradi konflikta trpi približno pet milijonov ljudi. Od tega jih je 1,2 milijona notranje razseljenih.

HRVATICA NA ČELO ZN?

Podpredsednica hrvaške vlade in zunanja ministrica Vesna Pusić je v pogovoru za britanski The Independent on Sunday potrdila, da bo kandidirala za generalno sekretarko Združenih narodov. Časnik ocenjuje, da ima Pusićeva v teoriji spodobne možnosti za uspeh kandidature.

RESUMEN DE ESTA EDICION

LOS HOMENAJES DE JUNIO

Esta vez nuestra portada está dedicada a los recuerdos de junio. Ese mes del año 1945 estuvo signado por la tragedia. La Segunda guerra mundial ya había terminado. Los integrantes del Ejército Nacional Esloveno, que había luchado contra las formaciones partisanas durante la guerra y la revolución, se refugiaron en Austria. Pero los ingleses entregaron la mayoría de ellos a las tropas comunistas en Yugoslavia. Doce mil combatientes fueron salvajemente asesinados y tirados a las fosas comunes. También hubo entre ellos civiles, mujeres e incluso niños. Más de 600 de esos "cementeros ocultos" se esparcen por toda Eslovenia y los muertos todavía esperan una humana y cristiana sepultura. Eso lo recuerda en su editorial Marko Kremžar, quien reclama que el actual gobierno de Eslovenia reconozca la verdad y le devuelva a los muertos sus nombres y su dignidad. El mismo objetivo tuvo una manifestación en Ljubljana: portando cruces, con el número de asesinados en cada aldea, marcharon silenciosamente, exigiendo que prevalezca la verdad histórica. La primera página se completa con una prosa breve, donde se relatan los recuerdos de una mujer que, habiendo perdido dos hermanos, asesinados por los comunistas, incluso en los días finales de su vida se preguntaba: "¿Dónde están nuestros muchachos?". Esa pregunta se repetía incesantemente en Eslovenia en los años posteriores al holocausto. Todavía hoy esperamos una respuesta.

MISA DE DIFUNTOS

"Črna maša" es una extensa oda, escrita al término de la guerra por el poeta esloveno dr. Tine Debeljak. Prohibida en Eslovenia durante el régimen comunista, ha sido estos días reeditada por la editorial Družina. Se trata de una obra poética enorme, que recién ahora es conocida en su tierra natal. Es un homenaje y un canto de réquiem por los combatientes eslovenos, que fueron traicionados, entregados a los verdugos y asesinados despiadadamente. Nuestro corresponsal en Eslovenia describe la reunión de presentación del libro y los conceptos allí vertidos. Ha sido también un homenaje a Tine Debeljak, finalmente reconocido y valorado en su patria. (Pág. 2)

PREMIO A LOS INVESTIGADORES

Como todos los años, la Oficina para los Eslovenos por el Mundo llamó a un concurso de investigaciones de grado y postgrado sobre el tema de los eslovenos que viven fuera de los límites de Eslovenia. El ministro Gorazd Žmac entregó siete distinciones, remarcando la calidad y también la cantidad de trabajos presentados. (Pág. 2)

FIESTAS PATRONALES

El pasado domingo 24. de mayo, celebramos las fiestas patronales en la iglesia eslovena de María Auxilio de los Eslovenos, en el barrio porteño de Floresta. La ceremonia comenzó a las 10, con el rezo del rosario y el canto de las letanías. El coro de San Martín puso su sello de calidad en los cantos a la Virgen. La misa fue celebrada por Mons. Jure Rode y el padre Franci Cukjati. El profundo sentir religioso de los presentes testimonió, una vez más, el amor de los eslovenos por su Madre del cielo. (Pág. 3)

MEMORIAS DEL PRESIDIO

Comenzamos en este número a publicar el relato del Dr. Marko Kremžar. Siendo aún menor de edad, fue entregado a los comunistas junto con otros combatientes. En condiciones de hacinamiento y brutalidad fue alojado en las instalaciones del colegio episcopal en Šentvid. Cuenta todo el sufrimiento, las privaciones y las angustias al ver que todos sus compañeros, mayores de edad, fueron llevados de ahí, con destino supuestamente desconocido, pero sabiendo que los esperaba una muerte segura. El relato fue tomado de su libro "El años sin sol". (Pág. 3)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Jorge Komar / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: svobodna.ba@gmail.com
Za Društvo ZS: Jure Komar / Urednik: Tone Mizerit
Sodelovali so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Jože Horn, Marko Kremžar, Metka Mizerit, Emi Urbančič Marušič, Anka Savelli Gasser, Majda Maček, Martin Križ in Milan Magister ml.
Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina in Časnik.si.

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 1.100.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ 1.545.-; beli papir \$ 1.755.-; Bariloche; \$ 1.300.-; obmejne države Argentine, 270.- US dol.; ostale države Amerike, 300.- US dol.; ostale države po svetu, 330.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, 250.- US dol. za vse države. Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.
Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebné) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM

TURISMO BLED

EVT Leg. 12618

Dis. 2089

de Lucía Bogataj

Monseñor Marcón 3317 B, San Justo

Tel. 4441-1264/1265

GREGOR BATAGELJ, turistični vodnik v Sloveniji. Slovenski/španski jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098. E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI

Dobovšek - odvetniki

Somellera 5507 - C1439AAO - Capital Federal - Tel/Fax 54-11-4602-7386 E-mail: estudio@estudiodobovsek.com.ar

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik. Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 / 15-4088-5844 - mariana.poznic@gmail.com

Dr. Ana C. Farreras de Kocar - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y jueves de 16 a 19 hs. Avellana 174 1º Piso / (1704) Ramos Mejía, Buenos Aires. Tel.: 4469-2318 Cel: 15-6447-9683 e-mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

GASTRONOMIJA

Apetit od torška do vključno sobote od 19. ure naprej. Praznovanja, obletnice, srečanja. Cene ugodne, pristna domača hrana in kvalitetna postrežba. Rezervacije: 4658 4158. Avellana 450, Ramos Mejía, Buenos Aires.

Planika catering - Ani Rode

Slovensko in mednarodno pecivo po naročilu - Tel.: 4655-4422 ali 15-4073-3495

VERA WINES - VINOTEKA

Prodaja domačih in uvoženih vin in penin. Poroke, praznovanja, podjetniška darila. Tel.: 4342-4112; Cel.: 15-3941-0078 - info@verawines.com.ar - Av. de Mayo 769, CABA. Od ponedeljka do petka od 11.30 do 19.30 ure, v sobotah pa od 10-18.ure.

POSREDOVANJA

PATAGONIA Storitve

María Cristina Breznikar Rant s.p. Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna potovanja. Vzpostavimo stik med sorodniki. Pokojninski postopki, najemnine in več drugih storitev. E-mail: patagonia.storitve@yahoo.com

OSEBNE NOVICE

Smrt

V San Martinu je umrl **Lojze Tašner**; v Córdobi pa **Jože Šuštar** (92). **Naj počivajo v miru!**

Žalni praznik spomina in pričevanja ob 70-letnici

DOMOBRANSKA PROSLAVA

Nedelja, 7. junija 2015, ob 10. uri v Slovenski hiši

- Sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj
- Poklon in molitev pred spomenikom
- Spominska akademija v dvorani. Govor: Andrejka Dolinar
- Odrski prizor (Jože Lenarčič)

Počastili bomo vse žrtve vojne in komunistične revolucije na Slovenskem

Uradne ure za stranke
v Slovenski hiši
(atención al público)

V pisarnah v Slovenski hiši (Zedinjena Slovenija, Dušnopastirska pisarna, Svobodna Slovenija) smo na razpolago rojakom:

ponedeljek, sredo in petek, od 12. do 18. ure.
Hvala za razumevanje!

Nov elektronski naslov

Za bolj uspešno delovanje smo se odločili, da ločimo elektronski naslov društva in tednika. Odslej naprej prosimo naše dopisnike, sodelavce, oglaševalce in bralce, da vso pošto na tednik naslovijo na:

svobodna.ba@gmail.com

Društvo Zedinjena Slovenija pa še v nadalje obdrži oba sedanja naslova: esloveniau@sinectis.com.ar in pa esloveniau@gmail.com

Hvala za razumevanje.

Uredništvo in uprava Svobodne Slovenije

OBVESTILA

PETEK, 5. junija:

V Slomškovem domu poslovilna večerja nogometne ekipe Zedinjena Slovenija.

SOBOTA, 6. junija:

Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

Nedelja, 7. junija: spominska proslava žrtev vojne in revolucije: zjutraj maša in prireditve.

SOBOTA, 13. junija:

Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

Poslovilni večer rast XLIV v Slovenski hiši.

NEDELJA, 14. junija:

Procesija sv. Rešnjega telesa

NEDELJA, 21. junija:

Očetovski dan.

PETEK, 26. junija:

Vlado Kreslin na Pristavi ob 20. uri

SOBOTA, 27. junija:

Praznik slovenske državnosti.

NEDELJA, 28. junija:

Vlado Kreslin na Pristavi ob 20. uri

V SLOVENIJI

Kako z obsojenimi kandidati?

Večina iz paketa zakonov, ki bi pravno-močno obsojenim prepovedali kandidirati na najvišje položaje, je svojo pot končala na zadnji seji parlamentarnega odbora za notranje zadeve, v torek, 2. junija. Odbor je namreč zavrnil vse njihove člene. Za to je glasovala tudi koalicija, saj je napovedala, da bo pripravila nove zakone, ki bodo problematiko urediti bolj enotno.

Gre za novele zakonov o državnem svetu, vladi, volitvah predsednika republike in lokalnih volitvah. Novele je v državni zbor vložila stranka ZaAB. Predvidevale so, da za državnega svetnika, predsednika vlade, ministra, predsednika republike, župana ali občinskega svetnika ne bi mogli kandidirati ljudje, ki so bile pravno-močno obsojeni na nepogojno kazen zapora. Hkrati bi večini od njih mandat prenehal, če bi bili obsojeni med njegovim potekom.

V koaliciji so že na začetku napovedali, da novel ne bodo podprli. Prepričani so, da bi z njihovim sprejetjem prišlo do razlik pri prepovedih za posamezne funkcionarje. Zato bodo, kot so napovedali,

pripravili svoje zakone, ki naj bi prepoved uredili enako za vse. S tem so sledili mnenju parlamentarne zakonodajno-pravne službe, ki je opozorila, da med predlaganimi zakoni ni zakona o volitvah v državni zbor. Z morebitnim sprejemom novel bi tako prišlo do različnih omejitev za poslance in ostale neposredno voljene funkcionarje.

Anja Bah Žibert iz SDS je takšno odločitev koalicije pozdravila, saj tudi sama ocenjuje, da paket zakonov ni pripravljen dovolj dobro. Veliko bo treba dodelati, da bodo sledili ustavi. A dodala je tudi, da v tem trenutku niti niso ključni. »Želimo si predvsem zakonov, ki bodo ključni za prihodnost Slovenije. Teh pa je v tem trenutku zelo malo.«

Jernej Vrtovec iz N.Si je pozval k splošni previdnosti. »Pasivna volilna pravica je ena od temeljnih pravic, ki jo je treba omejevati s tresočo roko.« Tudi drugače se mu zdi omejevanje kandidiranja na način, kot je bil predlagan, prestag v primerjavi z ureditvami v ostalih državah.

SLOVENCİ IN ŠPORT

MEDALJA NA KANUJU

Slovenski kanuist Benjamin Savšek je na evropskem prvenstvu v nemškem Markkleebergu osvojil naslov prvaka, Luka Božič je bil v isti disciplini četrti. Kajakaš Peter Kauzer je osvojil peto mesto, Simon Brus pa je bil deveti.

SLOVENSKA ODBOJKA
NA EVROPSKO PRVENSTVO

Slovenska ženska odbojgarska reprezentanca je v povratni tekmi dodatnih kvalifikacij premagala Francijo s 3:1 in si zagotovila vstopnico na evropsko prvenstvo na Nizozemskem. Reprezentanca bo prvič v zgodovini igrala na evropskem prvenstvu, ki bo konec septembra v Belgiji in na Nizozemskem. To si je zagotovila v

dveh tekmah s papirnato favoritinjo Francijo; tudi prvo tekmo v Niortu je dobila s 3:1.

Slovenska moška odbojgarska reprezentanca se je pa že šestič uvrstila na evropsko prvenstvo. V povratni tekmi dodatnih kvalifikacij je v Sra Da Hori, predmestju Porta, sicer z 2:3 izgubila proti Portugalski, a je bilo to dovolj za prvenstvo, saj je prvo tekmo dobila s 3:0. Evropsko prvenstvo bo oktobra v Bolgariji in Italiji, Slovenija bo igrala v skupini C v Varni skupaj s svetovno prvakinja Poljsko, Belorusijo in Belgijo.

TUDI ROKOMET

Novi selektor slovenske moške rokometne reprezentance Veselin Vujović je Evropski rokometni zvezi prijavil 28 igralcev za kvalifikacijski tekmi s Slovaško in Latvijo za nastop na evropskem prvenstvu naslednje leto. Na seznamu ni poškodovanega Uroša Zormanca, namesto njega je poklical Staša Skubeta. Slovenija se bo s Slovaško pomerila 10. junija v Prešovu, 13. junija pa bo v Velenju gostila Latvijo. Po štirih odigranih tekmah v kvalifikacijski skupini je s petimi točkami na drugem mestu.

Benjamin Savšek

DARUJTE V TISKOVNI SKLAD!

lepo vabi na POSLOVILNI VEČER
v soboto 13. junija v Slovenski hiši.

19.15 – Sveta maša
20.30 – program s katerim se bo RAST predstavila med potovanjem.
Vsi lepo vabljeni!

Tvoj sem, ni važno kje!